

Informacija o aktivnostima na realizaciji projekata iz oblasti energetske efikasnosti za period januar - jun 2023. godine

U cilju upoznavanja Vlade Crne Gore sa aktivnostima na realizaciji projekata iz oblasti energetske efikasnosti, koji se finansiraju po osnovu međunarodnih kredita i iz Budžeta Crne Gore, Ministarstvo kapitalnih investicija je pripremilo informaciju o realizaciji projekata:

1. Energetska efikasnost u Crnoj Gori - druga faza (MEEP 2),
2. Unapređenje energetske efikasnosti u javnim zgradama i
3. Program „Energetski efikasan dom“.

1. Energetska efikasnost u Crnoj Gori - druga faza (MEEP 2)

Vlada Crne Gore je dobila zajam od Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD) za nastavak realizacije projekta „Energetska efikasnost u Crnoj Gori“, kroz fazu dva. U okviru prve faze projekta (MEEP 1), koja se završila u martu 2018. godine, energetski je unaprijeđeno 25 javnih objekata (9 obrazovnih i 16 zdravstvenih). Implementacija druge faze projekta (MEEP 2) je započela 1.9. 2018. godine, a planirana je da traje do 31.12.2023. godine. Vrijednost budžeta projekta je 6 miliona eura. U okviru MEEP 2, planirane su sljedeće aktivnosti:

- unapređenje energetske karakteristika 18 objekata zdravstvenog sistema,
- uspostavljanje monitoring sistema za praćenje nivoa komfora u zdravstvenim objektima, kroz praćenje potrošnje energenata i vode, i
- kreiranje održivog sistema finansiranja projekata energetske efikasnosti u javnom sektoru. Održivi sistem finansiranja, omogućiće da se nakon realizacije druge faze projekta, radovi na primjeni mjera energetske efikasnosti u ostalim zdravstvenim objektima, finansiraju iz ušteda ostvarenih u adaptiranim zdravstvenim objektima.

U realizaciji MEEP 2 učestvuju Ministarstvo kapitalnih investicija i Ministarstvo zdravlja. Ministarstvo zdravlja je odgovorno za implementaciju mjera energetske efikasnosti u zdravstvenim ustanovama, dok je Direktorat za energetiku Ministarstva kapitalnih investicija odgovoran za koordinaciju projekta i obezbjeđivanje podrške Ministarstvu zdravlja.

U okviru projekta Energetska efikasnost u Crnoj Gori - druga faza (MEEP 2) u periodu od januara do juna 2023. godine, sprovedene su sljedeće aktivnosti:

- Izvode se radovi na primjeni mjera energetske efikasnosti u objektu Dom zdravlja Podgorica – Golubovci,
- Za objekat Dom zdravlja Podgorica-Blok V, izrađen je Detaljni energetski pregled, Glavni projekat, i tenderska dokumentacija za izbor izvođača radova. Do kraja juna, planira se objavljivanje tendera za izbor izvođača radova za ovaj objekat,
- Izrađen je finalni nacrt detaljnog energetskog pregleda i Glavni projekat za Dom zdravlja Podgorica Konik. U toku je pregled dostavljene dokumentacije od strane PIU,
- U toku je izrada glavnih projekata za domove zdravlja u Baru i Herceg Novom,

- Pripremljena je nova tenderska dokumentacija za izbor izvođača radova za: Opštu bolnicu Nikšić, domove zdravlja u Danilovgradu i Mojkovcu i Zdravstvenoj stanici Žabljak. Do kraja juna, planira se ponovno objavljivanje tendera za izbor izvođača radova za ove objekte,
- Rad na pripremi Operativnog priručnika za dugoročno održiv finansijski mehanizam za projekte energetske efikasnosti.

Tokom aprila mjeseca, od strane Ministarstva finansija dostavljen je zahtjev Svjetskoj Banci za produženje roka za realizaciju projekta MEEP 2, bez dodatnih kreditnih zaduženja. U zahtjevu je navedeno, da će nedostajuća sredstva za završetak planiranih radova na zdravstvenim objektima, a koji su definisani planom MEEP 2, u iznosu od 2,5 miliona €, biti obezbijeđena od strane Ministarstva zdravlja kroz Budžet Crne Gore. U periodu od 8. do 12. maja 2023.godine, organizovana je posjeta Crnoj Gori od strane Svjetske Banke, tokom koje je navedeno da je Svjetska Banka dala saglasnost na produženje trajanja projekta MEEP 2, do 30. juna 2025. godine.

2. Unapređenje energetske efikasnosti u javnim zgradama (PEEPB)

Projekat pod nazivom „Unapređenje energetske efikasnosti u javnim zgradama” se realizuje po osnovu Ugovora o kreditu i Ugovora o grantu, potpisanim sa KfW bankom, u decembru 2019. godine, i Posebnog ugovora, potpisanog u avgustu 2020. godine. Za potrebe implementacije projekta obezbijeđena su sredstva iz kredita KfW banke u iznosu od 45 miliona eura i iz donacije Evropske unije (WBIF-Reep Plus) u iznosu od 4,7 miliona eura. Takođe, planiran je i sopstveni doprinos u iznosu od 10 miliona eura.

Cilj projekta je poboljšanje energetske efikasnosti u odabranim administrativnim zgradama, obrazovnim i socijalnim ustanovama, kao i pružanje podrške u ispunjavanju obaveza propisanih Zakonom o efikasnom korišćenju energije, a koje su proizašle iz EU direktiva. Osim navedenog, smatra se da će postizanje cilja projekta doprinijeti smanjenju emisije gasova sa efektom staklene bašte i postizanju planiranog nacionalno određenog doprinosa (INDC/PNOD). Takođe, očekuje se i pozitivan uticaj na upošljavanje domaćih građevinskih i konsultantskih firmi, što treba da doprinese održavanju kontinuiteta njihovih prihoda, kao i očuvanju postojećih i stvaranju novih radnih mjesta.

Za implementaciju programa zaduženo je Ministarstvo kapitalnih investicija, Direktorat za energetiku, u saradnji sa Ministarstvom finansija, Ministarstvom prosvjete, Ministarstvom rada i socijalnog staranja i Upravom za katastar i državnu imovinu.

U periodu od januara do juna 2023. godine, sprovedene su sljedeće aktivnosti:

- Ukupno dostavljeno 11 Detaljnih energetskih pregleda, preostalo još 4Završena evaluacija tehničke i finansijske ponude za odabir izvođača radova na rekonstrukciji i adaptaciji objekata iz klastera I (objekat H, Dom za stare „Grabovac“ u Risnu). Tenderska komisija dala predlog da se uđe u direktne pregovore o cijeni sa jednim ponuđačem. Postupak još uvijek nije okončan,
- Završen tenderski postupak za klaster III (JU Gimnazija „25.maj“ Tuzi, JU Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola Nikšić i OŠ „Njegoš“ Kotor) sa predlogom za potpisivanje ugovora. Početak radova planiran za jun 2023.godine,
- Završena revizija projekata za klaster I i III,
- Izvršena je priprema tehničke dokumentacije za objekte iz klastera IV (JU OŠ “Vuk Karadžić” Berane, JU OŠ “Vladislac Ribnikar” Bijelo Polje i JU OŠ “Risto Ratković” Bijelo Polje),
- Započeto je snimanje postojećeg stanja i izrada podloga za objekte iz klastera V (JU OŠ “Lovčenski partizanski odred” Cetinje, JU Gimnazija “Petar Lubarda” Cetinje, JU OŠ “Jugoslavija” Bar i JU OŠ “Srbija” Bar,

- Počela je realizacija faza 2 i 3 Centralnog informacionog sistema za monitoring potrošnje energije i vode u javnom sektoru,
- Prijedlog za korekciju Pravilnika o normativima i standardima za sticanje sredstava iz javnih prihoda za ustanove koje realizuju javno važeće obrazovne programe dostavljen je Ministarstvu prosvjete,
- Troškovno-optimalna analiza dostavljena je Ministarstvu kapitalnih investicija na dalje postupanje,
- Donijeta je odluka da se umjesto nove administrativne zgrade za potrebe državnih organa izgradi Studentski dom na Cetinju. Nastavak aktivnosti vezanih za ovaj dio projekta planiran nakon ugovaranja konsultantskih usluga.

3. Program „Energetski efikasan dom“

Program „Energetski efikasan dom“ podrazumijeva atraktivan i održivi finansijski mehanizam u cilju primjene mjera energetske efikasnosti u domaćinstvima. Za realizaciju ove faze programa u 2023. godini, obezbijeđena su sredstva iz budžeta Crne Gore u iznosu od 150.000 € za subvencionisanje kamata i naknada za obradu kredita za domaćinstva u Crnoj Gori za sljedeće mjere energetske efikasnosti:

- isporuka i ugradnja sistema za grijanje na moderne oblike biomase,
- isporuka i ugradnja visokoefikasnih toplotnih pumpi za grijanje objekta,
- isporuka i ugradnja split i multisplit sistema za grijanje/hlađenje objekta,
- isporuka i ugradnja termoizolacije na fasadi stambenog objekta,
- isporuka i ugradnja energetski efikasne fasadne stolarije.

U okviru Programa, građani će biti u prilici da apliciraju za beskamatne kredite do maksimalnog iznosa do 10.000 eura, sa periodom otplate do 6 godina, za sprovođenje prethodno navedenih mjera energetske efikasnosti u svojim domaćinstvima.

U decembru 2022. godine, Ministarstvo kapitalnih investicija je finalizovalo realizaciju pete faze programa „Energetski efikasan dom“. Tokom realizacije ove faze programa, partnerske banke su odobrile 107 beskamatnih kredita za građane za implementaciju mjera energetske efikasnosti. Ukupan iznos kamata i naknada koji je pokriven iz Budžeta Crne Gore za implementaciju mjera energetske efikasnosti u 107 domaćinstava je 72.046,54 eura.

Imajući u vidu uspješnu realizaciju u prethodnom periodu i ostvarene rezultate, Ministarstvo kapitalnih investicija je u 2023. godini, počelo sa pripremnim aktivnostima u cilju realizacije nove faze programa.

S tim u vezi, Ministarstvo kapitalnih investicija je 11.4.2023. godine, objavilo Javni poziv svim komercijalnim bankama u Crnoj Gori za dostavljanje pisma zainteresovanosti u okviru programa. Rok za dostavljanje ponuda bio je 27.4.2023. godine. Pored toga, 13.4.2023. godine, objavljen je Javni poziv svim kompanijama u Crnoj Gori za dostavljanje ponuda prema zahtjevima tenderske dokumentacije, a u cilju izbora kvalifikovanih izvođača radova. Rok za dostavljanje ponuda bio je 12.5.2023. godine.

Izbor partnerskih banaka i kvalifikovanih izvođača radova se uspješno privodi kraju, a po okončanju procedura potpisivanja Sporazuma o saradnji između Ministarstva kapitalnih investicija i prethodno navedenih partnera na programu, steći će se svi uslovi za početak realizacije nove faze programa „Energetski efikasan dom“, a na zadovoljstvo svih uključenih strana.

Dosadašnje iskustvo u implementaciji sličnih podsticajnih projekata koji su bili namijenjeni domaćinstvima, a u okviru kojih je 1732 domaćinstva u Crnoj Gori primijenilo mjere energetske efikasnosti, od čega 764 domaćinstva u okviru prethodnih faza programa „Energetski efikasan dom“, pokazuju da se svijest građana o efektima primjene mjera energetske efikasnosti u značajnoj mjeri povećava. Građani postaju svjesniji da primjenom mjera energetske efikasnosti predviđenih programom „Energetski efikasan dom“, upotrebom energetski efikasnih tehnologija, koji su pritom i ekološki prihvatljivije, mogu da u značajnoj mjeri povećaju komfor i daju značajan doprinos smanjenju emisija gasova sa efektom staklene bašte.